

Radanrakentajantie 5

00520 HELSINKI

Puhelin 029 56 42000

Faksi 029 56 42079

Sähköposti helsinki.hao@oikeus.fi

21.1.2016

H 00330/15

Valtiovarainministeriölle

Viite: Lausuntopyyntönnä 12.11.2015, VM139:00/2014

Asia: Rahanpesulainsäädännön uudistamistyöryhmän muistio

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Helsingin hallinto-oikeudelta lausuntoa rahanpesulainsäädännön kokonaisuudistusta koskevasta työryhmämuistiosta. Hallinto-oikeus haluaa kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

Muutoksenhaku

Vaikutukset tuomioistuimiin

Lakiluonnoksen 10 luvun (Erinäiset säännökset) 4 §:n 1 momentin mukaan toimivaltaisen valvontaviranomaisen ja asianajajayhdistyksen päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölais-säädetään ja 5 ja 6 momenttien mukaan Finanssivalvonnan ja Tilintarkastusvalvonnan tekemiin päätöksiin Finanssivalvonnasta annetun lain ja tilintarkastuslain mukaan.

Finanssivalvonnasta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Helsingin hallinto-oikeus toimisi muutoksenhakutuomioistuimena kaikkiin Finanssivalvonnan tekemiin päätöksiin.

Muistiossa ei ehdoteta muutoksia tilintarkastuslakiin, jonka mukaan muutoksenhaku Tilintarkastusvalvonnan päätöksiin on jo ohjattu Helsingin hallinto-oikeuteen.

Finanssivalvonnasta annetun lain 73 §:n muuttamista koskevissa yksityiskoh-taisissa perusteluissa muistiossa todetaan, että rahoitusmarkkinoihin liittyy useita sellaista erityisasiantuntemusta vaativia seikkoja, jotka puoltavat muu-toksenhaun keskittämistä Helsingin hallinto-oikeuteen. Käytännössä Helsingin hallinto-oikeudelle siirtyisivät Finanssivalvonnasta annetun lain 38-41 §:n mu-

kaisia päätöksiä koskevat valitukset, jotka nykyisin ohjautuvat joko markkina-oikeuteen tai korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Hallinto-oikeus pitää sinänsä perusteltuna, että korkein hallinto-oikeus ei jatkossa toimisi ensimmäisenä oikeusasteena seuraamusmaksun määräämistä koskevissa asioissa. Silti valitusten keskittäminen Helsingin hallinto-oikeuteen muodostaisi jälleen yhden poikkeuksen hallinto-oikeuksien alueellista toimivaltaa koskevaan pääsääntöön. Muistiossa muutoksenhaun keskittämistä Helsingin hallinto-oikeuteen on perusteltu rahoitusmarkkinoihin liittyvällä erityisasiantuntemuksen tarpeella. Ottaen huomioon, että muutoksenhaku muihin Finanssivalvonnan tekemiin päätöksiin on jo nykyisellään keskitetty Helsingin hallinto-oikeuteen, lieene ratkaisua pidettävä johdonmukaisena. Joka tapauksessa on syytä huomata, että Helsingin hallinto-oikeus kuormittuu lisää joka kerta, kun sinänsä harvalukuisia uusia asiaryhmiä keskitetään sinne. Valitusten lukumäärä ei myöskään tämän tyyppisissä asiaryhmissä useinkaan korreloi niiden työllistävyyden kanssa. Asioiden siirtämisen Helsingin hallinto-oikeudelle ja asiaryhmään liittyvän erityisosaamisen ylläpitämisen pitää näkyä arvioituna todellisilta seurauksiltaan muistion luvussa 4 (Esityksen vaikutukset) ja sen kappaleessa 4.2 (Vaikutukset viranomaisten toimintaan), jossa tällä hetkellä vain lakonisesti todetaan, että lakiehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia tuomioistuinten toimintaan. Helsingin hallinto-oikeus on jo nyt tällä hetkellä täysin ylikuormitettu turvapaikka-asioiden vuoksi.

Tuomioistuimiin kohdistuvia vaikutuksia arvioitaessa olisi lisäksi huomattava, että ehdotetuilla lakimuutoksilla laajennetaan rahanpesulainsäädännön soveltamisalaa ja luodaan uusia rekistereitä sekä uusia velvollisuuksia sekä yksityisille että viranomaisille, mikä saattaa sinällään kasvattaa muutoksenhakujenkin määrää. Nykyisen rahanpesulain mukaisten tuntemisvelvollisuuden rikkomisen, rekisteröintirikkomuksen ja rahanpesun ilmoitusrikkomuksen dekriminointi ja korvaaminen hallinnollisilla seuraamuksilla puolestaan siirtää muutoksenhakuja yleisistä tuomioistuimista hallintotuomioistuimiin, minkä seurauksia hallintotuomioistuimille ei ole esityksessä lainkaan arvioitu. Myös se pitää tehdä vaikutusarvioinnissa.

Finanssivalvonnasta annettu laki

Ehdotetun mukainen Finanssivalvonnasta annetun lain 73 §:n 3 momentti kuuluu seuraavasti: *Edellä 2 momentissa tarkoitetun valituksen saavuttua Helsingin hallinto-oikeuteen asia on ennen käsittelyä valmisteltava hallinto-oikeuden tuomarin johdolla niin, että se voidaan viipymättä ratkaista. Valmistelu ei ole tarpeen, jos valitus jätetään tutkimatta tai hylätään heti perusteettomana.*

Olisi varsin poikkeuksellista, että erityislaissa säänneltäisiin hallintotuomioistuimen toimintatavoista lainkäyttöasian käsittelyssä näin yksityiskohtaisesti. Hallinto-oikeus ehdottaakin mainitun 3 momentin poistamista kokonaan.

Radanrakentajantie 5

00520 HELSINKI

Puhelin 029 56 42000

Faksi 029 56 42079

Sähköposti helsinki.hao@oikeus.fi

21.1.2016

H 00330/15

Julkinen varoitus

Lakiluonnoksen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä yksityiskohtaisissa perusteluissa 9 luvun (Hallinnolliset seuraamukset) 2 §:n 1 momentin osalta todetaan, että *teot ja laiminlyönnit, jotka eivät täytä rikemaksun tunnusmerkistöä, voivat tulla julkisena varoituksena sanktioitavaksi*. Edelleen 9 luvun 6 §:n perusteluissa todetaan, että *toimivaltainen viranomainen voisi 2 momentin mukaan seuraamusmaksun määräämisen sijaan antaa julkisen varoituksen, jos virheellistä menettelyä on pidettävä vähäisenä tai rikemaksun määräämistä tai julkisen varoituksen antamista (?) on muutoin pidettävä ilmeisen kohtuuttomana*.

Lakiehdotuksen yksityiskohtaisten perusteluiden perusteella vaikuttaa siis tarpeellisuksena olevan, että julkinen varoitus voitaisiin antaa vaihtoehtona rikemaksun tai seuraamusmaksun määräämiselle. Luonnoksen pykäläehdotukset eivät kuitenkaan näytä mahdollistavan tätä. Julkisesta varoituksesta säädetään 9 luvun 2 §:ssä, eikä se 1 momenttinsa mukaan tule sovellettavaksi lainkaan niihin laiminlyönteihin tai rikkomuksiin, joista 9 luvun 1 §:n mukainen rikemaksu tai 9 luvun 3 §:n mukainen seuraamusmaksu voidaan määrätä.

9 luvun 6 §:ssä säädetään hallinnollisen seuraamuksen määräämättä jättämisestä, eikä pykäläluonnos sisällä lainkaan perusteluissa selostettua 2 momenttia.

Muilta osin Helsingin hallinto-oikeudella ei ole muistiosta lausuttavaa.

Hallinto-oikeuden ylituomari

Liisa Heikkilä

Hallinto-oikeustuomari

Outi Siimes